Transparency International Sverige

Verksamhetsberättelse för 2011

Transparency International Sverige (TI Sverige), som bildades 23 augusti 2004, är en svensk, oberoende ideell förening som tillsammans med ytterligare ett hundratal nationella avdelningar världen över ingår i det globala nätverket Transparency International vars säte är i Berlin, Tyskland.

TI Sverige arbetar med att bedriva en bred informationsverksamhet och opinionsbildning för att sprida kunskap om korruptionens skadliga verkningar och verka för ökad transparens i såväl offentlig som privat sektor. Korruption är, enligt TI Sveriges definition, att "utnyttja sin ställning för att uppnå otillbörlig fördel för egen eller annans räkning".

TI Sverige skall:

- arbeta förebyggande samt genom opinionsbildning och information öka medvetenheten i Sverige om korruptionen och dess skadeverkningar,
- driva på genomförandet av reformer och systemförändringar som ökar öppenhet och insyn, som förstärker och slår vakt om integritet och civilkurage och som i övrigt motverkar och bekämpar korruption,
- sprida kunskap om åtgärder mot korruption och ta initiativ till samarbete för korruptions- bekämpning, samt
- verka för öppenhet och insyn, ansvarstagande och civilkurage och därigenom motverka uppkomsten av kulturer och miljöer där missbruk av ställning kan få grogrund.

TI Sverige samarbetar med myndigheter, organisationer och privata företag. TI Sveriges roll är inte att granska enskilda fall av korruption eller exponera individer.

TI Sverige är registrerad som ideell förening och har organisationsnummer 802420-1363.8

Föreningens styrelse

Styrelsen valdes vid föreningens stämma 13 april 2011 och har bestått av:

- Lars-Göran Engfeldt, ordförande
  Ambassadör
- Carin Norberg, vice ordförande
  Direktör Nordiska Afrikainstitutet
- Göran Steen, kassaförvaltare
  Konsult, tidigare revisionsdirektör Riksrevisionsverket (RRV)
- Anna Ekström (avgick under verksamhetsåret på egen begäran)
  Generaldirektör, Skolverket
- Birgitta Johansson
  Jur.kand. tidigare avdelningschef Sida
- Sussi Kvart
  Jur.kand. managementkonsult, Senior Advisor
- Anna-Karin Lundin (nyval fr.o.m. 2011-06-01)
  Tidigare justitieråd i högsta förvaltningsdomstolen

- Claes Sandgren
  Professor i juridik vid Stockholms universitet
- Anders Wiger
  Senior Advisor
- Anders Wijkman (avgick under verksamhetsåret på egen begäran)
  Vice ordf. Tällberg Foundation, tidigare EU-parlamentariker
- Carl-Johan Cronstedt, suppleant
  Civilekonom
- Kristina Simion, suppleant
  Jur.kand. Folke Bernadotteakademin
- Åsa Söderström Jerring, suppleant
  Civilekonom, Ordf Samhällsbyggnadssektorns etiska råd
- Ewa Westman, suppleant (nyval)
  Senior Advisor

Styrelsen har haft följande två arbetsgrupper:

Samarbete med näringslivet: Anders Wiger (ordf.), Åsa Söderström Jerring samt Carl-Johan Cronstedt.

Opinionsbildandning: Ewa Westman, Kristina Simion, Lotta Rydström (projektkoord., sammankallande) samt, Théo Jaekel (org.sekr.)

Protokollförda styrelsemöten, åtta stycken, har hållits 11 januari, 31 januari, 16 mars, 25 mars, 26 maj, 8 september, 25 oktober, 24 november.

Föreningens revisorer

Bo Dahlström och Thomas Kjerf har varit TI Sveriges revisorer medan Camilla Thomson och Björn Mothander varit revisorssuppleanter.

Föreningens valberedning

Valberedningen har bestått av Disa Håstad (sammankallande) och Anders Forsse.

Föreningens kansli och anställda

Förningens kansli ligger i TCO:s lokaler på Linnégatan 14 i Stockholm. Under året har föreningen flyttat in i något större lokaler.

Organisationssekreterare under året har varit Théo Jaekel anställd på deltid. Alf Persson har varit projektkoordinator på deltid för European National Integrity System-projektet (anställd fr.o.m. 2011-01-26). Sven Hultberg Carlsson och Céline Giertta (anställda fr.o.m. 2011-08-18, och 2011-07-14 respektive) har deltidsarbetat som projektassistenter för European National Integrity System-projektet. Céline Giertta har arbetat pro bono vilket föreningen är mycket tacksam för. Lotta Rydström anställdes 2011-05-09 på deltid som projektkoordinator för projektet finansierat av Svenska PostkodStiftelsen.

Föreningens bokföring har skötts av bokföringskonsulten Barrviken AB. Övrigt arbete har utförts som icke-arvoderat frivilligarbete av styrelsens ordförande och medlemmar. Styrelsen och revisorerna arbetar ideellt och inget arvode utgår till dem.

Föreningens medlemmar och medlemsverksamhet

Under året har föreningen haft 133 privatpersoner som medlemmar, varav 109 har betalat medlemsavgift under 2011. Medlemsavgiften för privatpersoner har varit oförändrad (250 kronor).

Följande juridiska personer har under 2011 varit medlemmar i föreningen:

- Skanska AB,
- East Capital,
- Tethys Oil,
- Tyréns, samt
- PwC

Årsavgiften för juridiska personer har varit 20 000 kronor. De tidigare individuella kategorierna för företagsmedlemmar avskaffades vid föregående föreningsstämma 2011-04-13, då även den numera fasta summan för företagsmedlemmar fastställdes. För ideella föreningar som önskar medlemskap har årsavgiften varit 1 000 kronor. Liksom tidigare står det varje donator fritt att ge bidrag till föreningen.

Vid årsstämma i april talade Miklos Marschall, Deputy Managing Director, från TI på temat "Transparency – can it be too much?". Föreningen bjöd in till ett medlemsmöte i november för föreningens medlemmar där Journalisten Nils Resare och f.d. överåklagare Christer van der Kwast berättade om sina erfarenheter av den återigen aktuella Jas-affären. Medlemmarna fick även information om aktuell verksamhet, fokusområden samt kommande aktiviteter.

Föreningens medlemmar har även alltid varit inbjudna att delta i de aktiviteter TI Sverige enskilt eller tillsammans med olika samarbetsparter anordnat.

Föreningens verksamhet under 2011

Under året har föreningen beviljats projektmedel för två omfattande projekt: i) det av EU-kommissionen finansierade projektet "Evidence-Based Action Against Corruption: The European Integrity Systems Project (ENIS)" samt ii) ett projekt ämnat att stärka föreningen och dess verksamhet, finansierat av Svenska PostkodStiftelsen.

Dess två projekt har varit nära knutna till föreningens dagliga verksamhet och deras aktiviteter kommer således, efter en inledande introduktion, att presenteras gemensamt nedan – även om majoriteten av ENIS-projektets påverkansarbete kommer att ske under 2012.

European National Integrity System (ENIS) – finansierat av EU-kommissionen

Under 2011 och 2012 deltar TI Sverige i "Evidence-Based Action Against Corruption: The European Integrity Systems Project". Ett alleuropeiskt projekt med syfte att undersöka vilka förutsättningar 25 europeiska länder har för att motverka korruption. Fler än 110 publikationer och 200 konferenser och seminarier kommer att ge en väl underbyggd bas för en bred och kraftfull samhällsdebatt om konkreta reformförslag såväl nationellt i de 25 länderna som regionalt på EU-nivå. Undersökningen riktar sig framförallt mot de centrala institutionerna för styret i ett land som har betydelse för att upprätthålla hög integritet och att bekämpa korruption. I Sverige har följande institutioner undersökts: riksdag, regering,

domstolar, polis och åklagare, offentlig sektor, valmyndighet, ombudsman, riksrevision, politiska partier, media, civila samhället och näringslivet. Både institutionernas juridiska och formella status och hur de faktiskt presterar i fråga om resurser, oberoende, öppenhet och ansvarighet har nagelfarits och utvärderats enligt tre dimensioner: kapacitet, styrning och roller.

Studien har genomförts av ett antal författare, under ledning av docent Staffan Andersson vid Linnéuniversitetet i Växjö. Vid verksamhetsårets slut förelåg ett slutligt utkast. Resultatet presenteras i form av en studie och ett antal påverkansaktiviteter under 2012. Under hösten anordnades ett flertal expertmöten, rådgivardiskussioner och rundabordssamtal som del av arbetet med att ta fram studien. I dessa deltog författare till studien och identifierade experter inom samt representanter från de tolv undersökta samhällsinstitutionerna.

Konsolidering och förstärkning av föreningens verksamhet – finansierat av Svenska PostkodStiftelsen

Föreningen har beviljats ett projektbidrag från Transparency International (TI) på 1 MSEK för perioden maj 2011 – november 2012. Projektmedlen kommer från Svenska PostkodStiftelsen och har kanaliserats genom TI. TI beviljades totalt 3 MSEK i projektmedel, varav 2 MSEK avsåg regionalt verksamhet i Europa och resterande 1 MSEK var öronmärkt för förstärkning och konsolidering av TI Sverige.

Projektets huvudsakliga syfte är att bidra till att stärka föreningen och dess verksamhet på en längre sikt. I projektet ingår aktiviteter för att stärka föreningens finansiella bas, förstärkt och utökat samarbete med näringslivet, lyfta vissa noga utvalda fokusområden, väcka opinion samt bidra till en ökad medvetenhet om korruptionens skadliga effekter.

Vidare är projektet inriktat på att utveckla föreningens samverkan med andra organisationer samt utöka samarbetet med det svenska näringslivet.

Förstärkning av TI Sveriges kansli

Lotta Rydström anställdes, i maj, som projektkoordinator för att hantera den löpande verksamheten samt samordna de olika komponenterna i projektet finansierat av Svenska PostkodStiftelsen. Projektkoordinatorn är finansierad till fullo av medel från Svenska PostkodStiftelsen. Vidare har även projektkoordinator samt projektassistenterna i ENIS-projektet varit behjälpliga vid olika av föreningen organiserade aktiviteter.

Bredda den finansiella basen

TI Sverige har initierat och utvecklat ett näringslivsforum - *Corporate Supporters Forum* – inriktat initialt på svenska storföretag. Näringslivsforumet instiftades formellt på styrelsemötet den 25 oktober. Syftet är dels att bidra till ett etiskt företagsklimat och en god bolagsstyrning bland svenska företag, dels att förstärka föreningens ekonomi. Föreningen erbjuder bland annat skräddarsydda utbildningar, rundabordssamtal med speciellt inbjudna talare sant tillgång till TIs, dess nätverk och resurser.

TI Sverige undersöker kontinuerligt möjligheterna att söka ekonomiska bidrag från svenska stiftelser. Vid årsskiftet hade ännu inte några svar inkommit.

Insatser har också gjorts i fråga om partnerskapet för samarbete med övriga nordiska TI avdelningar samt att öka den befintliga medlemsbasen.

Föreningen har intensifierat sina ansträngningar inom både offentlig och privat sektor, för att söka ytterligare bidrag till verksamhetsbudgeten. Även möten och kontakter med nuvarande företagsmedlemmar har ägt rum för att presentera verksamheten och knyta närmare kontakt med företagen.

Opinionsbildande verksamhet

Föreningen har identifierat och valt ut tre större fokusområden inom ramen för projektet finansierat av Svenska PostkodStiftelsen: *förstärkt lagskydd för whistleblowers* (ett område som föreningen sedan tidigare arbetat med), *korruptionsrisker inom den kommunala sektorn* samt *korruptionsrisker inom byggsektorn*. Dessa tre områden inkluderar författandet av tre rapporter med rekommendationer på förbättringar och förstärkningar av respektive område, öppna seminarier med inbjudna talare samt efterföljande rapportlanserings- och påverkansaktiviteter.

Vidare har föreningen aktivt arbetat vidare med sina generella fokusområden: i) offentlig upphandling, ii) partifinansiering, iii) tillsättning av statliga chefer, samt iv) politikers och offentliganställdas övergång till näringslivet.

Föreningen bjöd i september in fyra framstående experter till ett seminarium för att diskutera frågor om korruptionen i kommuner och landsting. Efter seminariet sammanställdes en rapport som innehöll dels de diskussioner som fördes under expertmötet, dels de rekommendationer som föreningen avser minska korruptionsriskerna i den kommunala sektorn. Under senare delen av hösten planerades för ett större seminarium i frågan.

I november presenterades utkastet till "Whistleblowing: förutsättningar och skydd för dem som slår larm om korruption och oegentligheter" vid ett välbesökt seminarium och paneldebatt. Rapporten är författad av Per Larsson, doktorand vid Stockholms universitet och mynnar ut i ett antal rekommendationer till konkreta åtgärder. Rekommendationerna är i linje med tidigare publicerat positionspapper samt TIs generella rekommendationer på ett globalt plan. Rapporten publiceras offentligt i början av 2012.

Det tredje större fokusområdet, korruptionsrisker inom byggsektorn, behandlas under den andra hälften av 2012.

Övriga seminarier föreningen har samarrangerat eller aktivt deltagit i:

Januari	Seminarium i samarbete med Advokatsamfundet *"Antikorruptionsdagen – ett seminarium om korruption och dess effekter på det demokratiska rättssamhället."* Seminariet handlade i sin första del om rättsliga frågor kring korruption och i sin andra del om etiska frågor kring korruption.
April	Seminariet *"Lag och ordning – om kriminalpolitik, rätts(o)säkerhet, övervakningssamhället och korruption"* arrangerat av ABF Stockholm.
	Seminarium om *Samhällsbyggandets etik*, samarrangerat med Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademin (IVAs avdelning III i samarbete med IVA Väst) och Svenska Väg-och vattenbyggares Riksförbund (SVR).
Maj	Seminarium om Transparency International, Globala och svenska perspektiv - *"Penningtvättpub"* organiserat av Softronic AB

Svenska Röda Korset och TI Sverige organiserade gemensamt, den 23 maj 2011, seminariet "*Förebyggande av korruption i humanitära insatser*". Syftet med seminariet var dels att öka medvetenheten om potentiella risker för korruption i humanitärt bistånd, dels att identifiera förebyggande mekanismer för att minimera riskerna. Dessutom presenterade Transparency International en praktisk handbok för att förebygga korruption i humanitära insatser.

Juli — Seminarium *"Korruptionen i Sverige - Vad bör göras?"* i Almedalen, Visby, arrangerat i samarbete med Ernst & Young.

September — Deltagande i *landsomfattande konferens om korruptionsfrågor* i Stockholm, arrangerad av Institutet för Internrevision.

TI Sverige inbjöds av Quality of Government-institutet vid Göteborgs universitet att delta i en paneldebatt under årets upplaga av *Bokmässan* i Göteborg. Debatten rörde whistleblowers och behovet av ett adekvat rättskydd för de som påtalar oegentligheter.

Oktober — Internationella Handelskammaren i Stockholm anordnade tillsammans med Global Compact Network ett seminarium om *hållbarhet och korruption.* Representanter från Global Compact, ICC, PwC, Atlas Copco, Vattenfall, Deloitte samt TI Sverige presenterade och föreläste om verktyg och metoder för att minimera riskerna för korruption.

Medlemmar från styrelsen, kansliet eller tillfrågade experter inom nätverket har deltagit i ett flertal seminarier, hållit föreläsningar och gett presentationer under året. Föreningen har även haft besök av ett flertal nationella delegationer, bland annat från Ryssland och Thailand.

Under hösten anordnade TI Sverige i samarbete med Juridiska föreningen vid Stockholms universitet en föreläsningsserie om korruption för juridikstudenter. Kursen var mycket uppskattad och samlade ett 70-tal deltagare. Seminariehållare var Théo Jaekel, Per Larsson, Claes Sandgren och Christer van der Kwast.

Positionspapper, pressreleaser och remissyttranden:

I april utgav TI Sverige ett pressmeddelande om den då pågående debatten kring *partifinansiering*. Föreningen välkomnade debatten om ökad öppenhet och insyn i hur de politiska partierna finansierar sin verksamhet. TI Sverige anser att det finns ett antal starka skäl för att allmänhetens möjlighet till insyn i hur partier och valkandidater finansierar sin politiska verksamhet skall författningsregleras. Föreningen anser att ansvar för genomförande, uppföljning och utvärdering av lagen skall läggas på en oberoende instans för att skapa goda förutsättningar för att lagen genomförs och ändamålet uppnås.

I maj utgav föreningen ett pressmeddelande om Transparency Internationals *årliga rapport om hur OECD-länderna genomför konventionen mot bestickning av utländska offentliga tjänstemän*. Rapporten visade att inga framsteg gjorts under 2010. TI framhöll att det krävs en tydlig politisk vilja på hög nivå i länderna och ett aktivt arbete med genomförandet av konventionen för att förhindra korruption. TI Sverige har länge framhållit att svensk lag behöver skärpas och att Riksenheten mot korruption behöver förstärkas när det gäller utredningsresurser. Föreningen välkomnade tillsättningen av mututredningen men fann utredningens mandat alltför begränsat. Översyn bör ske på fler punkter än de som

behandlats av utredningen. TI har placerat konventionsstaterna i tre kategorier där Sverige hamnar i mittenkategorin av länder som "arbetar bra, men inte tillräckligt".

Årets *Corruption Perception Index* publicerades den 1 december och omfattade 183 länder. Indexet mäter, på en relativ skala, graden av korruption i offentlig förvaltning och politisk verksamhet såsom den uppfattas av insiktsfulla bedömare. Den grundar sig på intervjuer, översikter och andra undersökningar som gjorts hos en serie välrenommerade institutioner. Nya Zeeland ligger i topp med en poäng på 9,5. Därefter följer Danmark och Finland på en andraplats med 9,4 poäng vardera. Sverige bibehåller sin fjärdeplats på 9.3 poäng. Föreningen uppmärksammade detta med ett pressmeddelande.

Marknadsföring och kommunikation

Föreningens websida har under hösten uppdaterats och utvecklats. I samband med detta har även en ny och enhetlig grafisk profil utvecklats. Websidan uppdateras löpande med information om föreningen och dess verksamhet och informerar även om kommande seminarier och andra aktiviteter föreningen bjuder in till.

Under året har föreningen gett ut tre Nyhetsbrev med ambitionen att fortsätta med en kvartalsmässig publicering.

Föreningen har under året varit aktiv på Facebook och Twitter där medlemmar och andra intresserade har haft möjlighet att följa vår verksamhet men även få tillgång till aktuella nyheter inom integritet, öppenhet och antikorruption. Facebookgruppen hade vid årets slut 300 medlemmar. Föreningen hade under hösten hjälp av en volontär för mediebevakning.

En större satsning på medlemsvärvning har också skett och information om medlemskap har getts vid alla seminarier och andra sammankomster föreningen har arrangerat.

Kontakter med TI och andra nationella avdelningar

TI Sverige har haft en kraftigt förstärkt kontakt med TI-Berlin i olika uppkommande frågor, bland annat upprättandet av näringslivsforumet och deltagande i en workshop om hållbar finansiering anordnat av TI-S i Berlin i december 2011.

TI genomför årligen en uppföljning av hur medlemsstaterna genomför OECD-konventionen mot bestickning av utländska offentliga tjänstemän. TI Sverige håller i granskningen av hur Sverige genomför konventionen. Birgitta Johansson var ansvarig för uppföljningen under 2011.

Birgitta Johansson representerade föreningen på TIs årsmöte den i oktober i Berlin. På årsmötet deltog även projektkoordinator Lotta Rydström. Vid årsmötet ägde även val till TIs styrelse rum. H. Labelle (Kanada) och A. Muna (Kameroon) återvaldes till ordförande respektive vice ordförande. D. Ferreira Rubio (Argentina) och R. L. Lifuka (Zambia) återvaldes som styrelsemedlemmar. J. P. Brooks (UK/Tyskland), E. A. Panfilova (Ryssland), J. C. Ugaz (Peru) och E. Ungar Bleier (Colombia) valdes till nya medlemmar i styrelsen.

Birgitta Johansson representerade även föreningen vid det regionala mötet för europeiska och centralasiatiska avdelningar i juni.

Föreningen har även haft flertalet diskussioner under året med de övriga nordiska avdelningarna, bl.a. i samband med TIs årsmöte i Berlin. Resultatet från de olika ENIS-

studierna förväntas bli vägvisare med avseende på möjliga beröringspunkter och gemensamma fokusområden.

Föreningens ekonomi

TI Sveriges totala intäkter, inklusive projektfinansierad verksamhet är 1 289 198 kr för 2011 och de totala verksamhetskostnaderna utgör 1 249 055 kr. Intäkter för den icke projektfinansierade verksamheten 2011 uppgår till 280 500 kr och kostnader till 240 357 kr. Dessa kostnader inkluderar 28 118 kr av ofinansierade kostnader och overhead för ENIS-projektet. I detta projekt utbetalas projektmedlen också sent vilket har medfört att projektet vid årsskiftet hade ett likviditetsmässigt underskott på 76 910 kr som måste täckas av föreningens ordinarie medel till dess projektbidragen utbetalas. Detta projekt är inte fullt finansierat av EU-medel och kommer sannolikt att även under 2012 generera ett underskott.

Postkod-projektet är fullt finansierat och ger ett visst bidrag till föreningens ekonomi genom att täcka en del av hyreskostnaden.

ENIS-projektet genererade under året en kostnad på 618 319 kr, förutom de ofinansierade kostnaderna som bärs av föreningens ordinarie verksamhet, medan Postkod-projektets sammanlagda kostnader under året blev 390 379 kr. För projekten finns en mera detaljerad ekonomisk redovisning i Not 6 och 7 i den ekonomiska berättelsen.

Föreningens ekonomiska resultat efter finansiella poster uppgår till 40 143 kr. Detta belopp föreslås balanseras i ny räkning för 2012 vilket ger en ingående balans för 2012 av eget kapital på 107 432 kr.

Slutord

TI Sveriges verksamhet har under året präglats av en betydligt högre aktivitetsnivå och en ökad kvalitet. Styrelsen ambition är att under 2012 fortsätta stärka arbetet mot korruption och öka transparensen i samhällslivet.

Viktiga frågor förblir att verka för större öppenhet beträffande partifinansiering och stärkt lagstadgat skydd för whistleblowers – den senare frågan aktualiseras återigen i och med publiceringen av föreningens rapport under det första kvartalet av 2012. Särskilda insatser planeras för att genomlysa korruptionsriskerna i den kommunala sektorn, liksom för att ytterligare stärka vårt genomslag i näringslivet.

Projektet finansierat av Svenska Postkodstiftelsen har följt projektplanen och uppvisat goda resultat med ett ökat intresse för föreningen som följd. Seminarierna har varit välbesökta och omvittnat uppskattade samt uppmärksammade i media. Det har visat sig strategiskt viktigt att kunna författa väl förankrade rapporter med rekommendationer på förbättring och utveckling inom noggrant utvalda områden.

Steg har tagits mot en förstärkning och långsiktig konsolidering av föreningen i enlighet med projektplanen, men mycket kvarstår och blir en nyckeluppgift under kommande verksamhetsår. En uthållig och långsiktig finansiering av föreningens verksamhet är i det sammanhanget en av de viktigaste frågorna.

Det omfattande EU-finansierade projektet närmade sig en avslutande fas under hösten och kommer förhoppningsvis att bidra till ett större genomslag i samhället för föreningens nyckelfrågor.

Styrelsen vill tacka både medlemmar och andra som under 2011 aktivt bidragit med sitt stöd, sin expertis och värdefulla erfarenhet.

Ett särskilt stort tack går till de företagsmedlemmar som under året bidragit till föreningens finansiering samt till Ernst & Young som så generöst ställt lokaler för möten och seminarier till förfogande.

Stockholm den 15 mars 2012

Lars-Göran Engfeldt
Ordförande

Carin Norberg
vice ordf.

Göran Steen
kassaförvaltare

Birgitta Johansson

Sussi Kvart

Anna-Karin Lundin

Claes Sandgren

Anders Wiger

Carl-Johan Cronstedt

Kristina Simion

Åsa Söderström Jerring

Ewa Westman